

Historia literatury staropolskiej i Oświecenia

Wymagania egzaminacyjne

Aby przystąpić do egzaminu, należy:

a) zaliczyć dwa semestry ćwiczeń z historii literatury staropolskiej i oświecenia; zaliczenie w formie oceny wpisuje się do indeksu. Podstawą oceny jest zaliczenie sprawdzianów ze znajomości lektur;

b) napisać pracę roczną z historii literatury dawnej (dowolna epoka: średniowiecze, renesans, barok, oświecenie) u prowadzącego zajęcia po uprzednim uzgodnieniu tematu i bibliografii. Ocena z pracy wpisana zostanie do indeksu.

Po spełnieniu tych wymogów student zdaje egzamin ustny u wybranego egzaminatora.

Lista lektur

Załączony kanon lektur dla studentów polonistyki składa się z tekstów polskich i obcych oraz z opracowań. Wyróżniono wśród nich lektury obowiązkowe i zalecane, publikacje o charakterze podręcznikowym oraz opracowania. Lektura tekstów zalecanych powinna być ukierunkowana osobistymi zainteresowaniami studenta oraz programem ćwiczeń historycznoliterackich. Zachęcamy do konsultacji w tym zakresie z prowadzącymi zajęcia.

1. Literatura średniowieczna

Teksty polskie – lektury obowiązkowe

Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, przeł. R. Grodecki, oprac. M. Plezia, Wrocław 1965 lub wyd. nast. (BN I 59).

By czas nie zaćmił i niepamięć. Wybór kronik średniowiecznych, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1979 – Jan Długosz.

Chrestomatia staropolska. Teksty polskie do roku 1543, oprac. W. Wydra, W.R. Rzepka, Wrocław 1995 lub wyd. nast. – *Psałterz floriański*; *Psałterz puławski*; *Kazania świętokrzyskie*; *Kazania gnieźnieńskie*.

Cały świat nie pomieściłby ksiąg. Staropolskie opowieści i przekazy apokryficzne, wydali W.R. Rzepka, W. Wydra, wstęp M. Adamczyk, Warszawa 1996 – *Rozmyślanie przemyskie*; *Rozmyślania dominikańskie*; *Ewangelia Nikodema*.

Polska poezja świecka XV wieku, oprac. M. Włodarski, Wrocław 1997 (BN I 60) – Andrzej Gałka z Dobczyna, *Pieśń o Wilełfie*; *Wiersz o zabiciu Andrzeja Tęczyńskiego*; *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią*; *Skarga umierającego*; *Cantilena inhonesta* (obowiązuje także lektura *Wstępu*).

Średniowieczna pieśń religijna polska, oprac. M. Korolko, Wrocław 1980 (BN I 65) – Bogurodzica; z pieśni pasyjnych: „Jezus Chrystus, Bog człowiek...”, „Mękę Bożą spominajmy...”; z pieśni wielkanocnych: „Trzy Maryje poszły...”, „Anieli słodko śpiewali...”; z kolęd: „Kiedy król Herod królował...”, „Wesoły nam dzień nastał...”, „Kolęda się z Allelują zwadziła...”; z pieśni maryjnych: „Posłuchajcie, bracia miła...”, „Świebodność Boga Żywego...”; z pieśni o świętych: „Ach, królu wielki nasz...”, „Doroto, cna dziewczko czysta...”, „Chwała tobie, Gospodynie...”; z pieśni różnych: „Słuchaj tego wszelika głowo...” (obowiązuje także lektura *Wstępu*).

W. Wydra, Władysław z Gielniowa. *Z dziejów średniowiecznej poezji polskiej*, Poznań 1992 – „Jezusa Judasz sprzedał...”, „Już się anieli wiesiela...”, *De nativitate Domini* („Augustus kiedy królował...”) – wiersze Gielniowczyka dostępne także w antologiach: *Chrestomatia staropolska*, *Średniowieczna pieśń religijna polska* (jw.).

Średniowieczna poezja łacińska w Polsce, oprac. M. Włodarski, Wrocław 2007 (BN I 310) – *Sekwencja o św. Wojciechu*; *Sekwencja o św. Jadwidze*; Wincenty z Kielczy, *Hymn o św. Stanisławie*; Adam Świnka, *Epitafium Zawiszy Czarnego*; *Wiersz o bitwie pod Grunwaldem*; *Wierszowany katalog królów polskich*; *List do panienki* (obowiązuje także lektura *Wstępu*).

Toć jest dziwne a nowe. Antologia literatury polskiego średniowiecza, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1987 – *Nawiedzenie Grobu*; *Tragedia Piotra Włostowica*.

Wincenty zwany Kadłubkiem, *Kronika polska*, przeł. i oprac. B. Kürbis, Wrocław 1992 lub wyd. nast. (BN I 277) – Prolog, Księga I i IV (obowiązuje także lektura *Wstępu*).

Mikołaj z Wilkowiecka, *Historyja o chwalebnyim Zmartwychwstaniu Pańskim*, oprac. J. Okoń, Wrocław 1971 (BN I, 201).

Teksty polskie – lektury zalecane

By czas nie zaćmił i niepamięć. Wybór kronik średniowiecznych, oprac. A. Jelicz, Warszawa 1979 – *Kronika wielkopolska*.

Teksty obce

Dante Alighieri, *Boska Komedia*, przeł. E. Porębowicz, Wrocław 1986 (BN II, 187); lub: Dante Alighieri, *Boska Komedia*, przeł. E. Porębowicz, oprac. M. Maślanka-Soro, Kraków 2004 – *Pieśń o Rolandzie*.

Arcydzieła francuskiego średniowiecza, oprac. M. Żurowski, Warszawa 1968 lub wyd. nast. – *Pieśń o Rolandzie*; *Dzieje Tristana i Izoldy*; Francois Villon, *Wielki testament*.

Brewiarz miłości. Antologia liryki staroprowansalskiej, przeł. Z. Romanowiczowa, Wrocław 1963 (BN II, 137).

Gesta Romanorum. Historie rzymskie, spolszczył P. Hertz, Warszawa 2001.

Geoffrey Chaucer, *Opowieści kanterberyjskie*, przeł. H. Pręczkowska, wstęp M. Schlauch, oprac. W. Chwalewik, Wrocław 1963 (BN II, 138) – wybór.

Kwiatki św. Franciszka z Asyżu, przeł. L. Staff, Warszawa 1978 lub wyd. nast.

Andrzej Lam, *Minnesang. Niemiecka średniowieczna pieśń miłosna*, Warszawa 1997.

Pierre Abelard, *Historia moich niedoli i inne listy*, przeł. i oprac. L. Joachimowicz, Warszawa 1993.

Pieśń o Nibelungach, przeł. i oprac. A. Lam, Warszawa 1996.

Prudencjusz (Aurelius Prudentius Clemens), *Poezje*, przeł. M. Brożek, Warszawa 1987 – *Walka duszy – Psychomachia*.

Wilhelm z Lorris, Jan z Meun, *Powieść o Różi*, przeł. i wstęp M. Frankowska-Terlecka, T. Giermak-Zielińska, Warszawa 1997.

Podstawowe podręczniki i słowniki

Teresa Michałowska, *Średniowiecze*, Warszawa 1998 lub wyd. nast.

Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze – Renesans – Barok), red. T. Michałowska, B. Otwinowska, E. Sarnowska-Temeriusz, Wrocław 1998.

Tadeusz Witczak, *Literatura Średniowiecza*, Warszawa 1999.

Opracowania zalecane

Michał Bachtin, *Twórczość Franciszka Rabelais'go a kultura średniowiecza i renesansu*, przeł. A i A. Gorenio, Kraków 1975.

Ernst R. Curtius, *Literatura europejska i łacińskie średniowiecze*, przeł. i oprac. A. Borowski, Kraków 1996 lub wyd. nast.

Aron Guriewicz, *Kategorie kultury średniowiecznej*, przeł. J. Dancygier, Warszawa 1976.

Johann Huizinga, *Jesień średniowiecza*, przeł. T. Brzostowski, Warszawa 1992.

Jacques Le Goff, *Inteligencja w wiekach średnich*, przeł. E. Bąkowska, Warszawa 1966 lub wyd. nast.

Julian Lewański, *Dramat i teatr średniowiecza i renesansu w Polsce*, Warszawa 1981.

Clive Lewis, *Odrzucony obraz. Wprowadzenie do literatury średniowiecznej i renesansowej*, przeł. W. Ostrowski, Warszawa 1995.

Literatura i kultura polskiego średniowiecza. Człowiek wobec świata znaków i symboli, red. P. Buchwald-Pelcowa i J. Pelc, Warszawa 1997 (1995).

Roman Mazurkiewicz, *Deesis. Idea wstawienia Bogarodzicy i św. Jana Chrzciciela w kulturze średniowiecznej*, Kraków 1994 lub wyd. nast.

Maria Ossowska, *Ethos rycerski i jego odmiany*, Warszawa 1973 lub wyd. nast.

Pogranicza i konteksty literatury polskiego średniowiecza, red. T. Michałowska, Wrocław 1989.

Paweł Stępień, *Z literatury religijnej polskiego średniowiecza. Studia o czterech tekstach: „Kazanie na dzień św. Katarzyny”, „Legenda o św. Aleksym”, „Lament świętokrzyski”, „Żołtarz Jezusów”*, Warszawa 2003.

Karolina Targosz, *Korzenie i kształty teatru do 1500 roku w perspektywie Krakowa*, Kraków 1995.

Maciej Włodarski, *Ars moriendi w literaturze polskiej XV i XVI wieku*, Kraków 1987.

Jerzy Woronczak, *Studia o literaturze średniowiecza i renesansu*, Wrocław 1993.

Wiesław Wydra, *Władysław z Gielniowa. Z dziejów średniowiecznej poezji polskiej*, Poznań 1992.

2. Literatura renesansu

Teksty polskie – lektury obowiązkowe

Antologia poezji polsko-łacińskiej 1470-1543, oprac. A. Jelicz, Szczecin 1985 – Filip Kallimach, Jan z Wiślicy, Mikołaj Hussowski, Andrzej Krzycki, Jan Dantyszek.

Biernat z Lublina, *Ezop*, wstęp S. Grzeszczuk, oprac. J. S. Gruchała, Kraków 1997 – *Żywot Ezopa Fryga* oraz pierwsze 20 bajek.

Klemens Janicki (Janicjusz), *Carmina. Dzieła wszystkie*, wyd. i wstęp J. Krókowski, przeł. E. Jędrkiewicz, Wrocław 1966 lub: Klemens Janicki (Janicjusz), *Poezje wybrane*, przeł. Z. Kubiak, Warszawa 1975 – *Tristium liber (Księga żalów)*.

Andrzej Frycz-Modrzewski, *Wybór pism*, oprac. W. Voise, Wrocław 1977 lub wyd. nast. (BN I, 229) – *O poprawie Rzeczypospolitej*.

Łukasz Górnicki, *Dworzanin polski*, oprac. R. Pollak, Wrocław 1954 lub wyd. nast. (BN I, 109) lub: *Pisma*, oprac. R. Pollak, Warszawa 1961 – t. 1, ks. I i III.

Jan Kochanowski, *Fraszki*, oprac. J. Pelc, Wrocław 1991 lub wyd. nast. (BN I, 163).

- Jan Kochanowski, *Pieśni*, oprac. L. Szczerbicka-Ślęk, Wrocław 1997 lub wyd. nast. (BN I, 100).
- Jan Kochanowski, *Odprawa posłów greckich*, oprac. T. Ulewicz, Wrocław 1962 lub wyd. nast. (BN I, 3).
- Jan Kochanowski, *Psalterz Dawidów*, oprac. K. Meller, Kraków 1997 – dedykacja, psalmy 1, 71, 110, 123, 136.
- Jan Kochanowski, *Treny*, oprac. J. Pelc, Wrocław 1986 lub wyd. nast. (BN I, 1).
- Jan Kochanowski, *Z łacińska śpiewa Słowian Muza*, przeł. L. Staff, Warszawa 1982 – *Elegie*, ks. I; *Foricenia* 1-50; *Liryki*.
- Jan Kochanowski, *Dzieła polskie*, oprac. J. Krzyżanowski, Warszawa 1967 lub wyd. nast. – *Zuzanna, Muza, Szachy, Satyr, Proporzec, Jezda do Moskwy, Fragmenta*.
- Proza polska wczesnego renesansu 1510-1550*, oprac. J. Krzyżanowski, Warszawa 1954 – *Rozmowy, które miał król Salomon mądry z Marchołem, Sowiżzał krotofilny i śmieszny*.
- Mikołaj Rej, *Wybór pism*, oprac. A. Kochan, Wrocław 2006 (BN I 308) – *Krótką rozprawą, Kupiec, Wizerunk, Żwierzyniec* – rozdział I, II i III, *Figliki, Żwierciadło*.
- Mikołaj Sęp Szarzyński, *Poezje zebrane*, wyd. Radosław Grześkowiak i Adam Karpiński przy współudziale Krzysztofa Mrowcewicza, Warszawa 2003 (BPS, t. 23).
- Piotr Skarga, *Kazania sejmowe*, oprac. J. Tazbir i M. Korolko, Wrocław 1995 lub wyd. nast. (BN I 70) – kazanie II i VII.
- Szymon Szymonowic, *Sielanki i pozostałe wiersze polskie*, oprac. J. Pelc, Wrocław 2000 (BN I 182) – z sielanek: *Dafnis, Żeńcy, Kołaczę, Pomarlica*.

Teksty polskie – lektury zalecane

- Jan Dantyszek, *Pieśni*, przeł. A. Kamieńska, Olsztyn 1987.
- Jan Kochanowski, *Dzieła wszystkie. Wydanie sejmowe*, red. nac. J. Woronczak [i in.], Wrocław 1983 – t. 2: *Treny*, oprac. M. R. Mayenowa, L. Woronczakowa, J. Axer, M. Cytowska 1983; t. 4: *Pieśni*, oprac. M. R. Mayenowa, K. Wilczewska, B. Otwinowska, M. Cytowska, 1992 (zapoznać się z wydaniem).
- Mikołaj Kochanowski, *Rotule*, wyd. A. Karpiński, Warszawa 1997 (BPS, t. 10).
- Marcin Kromer, *Polska, czyli o położeniu, ludności, obyczajach, urządach i sprawach publicznych Królestwa Polskiego*, przeł. S. Kozikowski, wstęp i oprac. R. Marchwiński, Olsztyn 1984.
- Literatura ariańska w Polsce XVI wieku*, oprac. L. Szczucki i J. Tazbir, Warszawa 1959.
- Stanisław Orzechowski, *Wybór pism*, oprac. J. Starnawski, Wrocław 1972 (BN I, 210) – *Rozmowa albo Dyjalog około egzekucyjnej Polskiej Korony... – dyjalog pierwszy; O życiu i śmierci Jana Tarnowskiego*.
- Patrzac na rozmaite świata tego sprawy. Antologia polskiej poezji renesansowej*, oprac. J. Sokołowska, Warszawa 1984 – Stanisław Kleryka; Jan Smolik; Anonim Protestant.
- Siedemset lat myśli polskiej*, oprac. L. Szczucki, Warszawa 1978 – t. 2: *Filozofia i myśl społeczna XVI wieku*, oprac. L. Szczucki.
- Piotr Skarga, *Żywoty świętych polskich*, Kraków 1988.
- Teatr polskiego renesansu. Antologia*, oprac. J. Lewański, Warszawa 1988.

Teksty obce

- Ludovico Ariosto, *Orland szalony*, przeł. P. Kochanowski, oprac. R. Pollak, Wrocław 1965 (BN II, 150).
- Giovanni Boccaccio, *Dekameron*, przeł. E. Boye, Warszawa 1984.
- Erazm z Rotterdamu, *Adagia*, przeł. M. Cytowska, Wrocław 1973 (BN II, 172).
- Erazm z Rotterdamu, *Podręcznik żołnierza Chrystusowego*, przeł. J. Domański, Warszawa 1965.
- Erazm z Rotterdamu, *Wybór pism*, oprac. M. Cytowska, Wrocław 1992 (BN II, 231) – *Pochwała głupoty*, przeł. E. Jędrkiewicz.
- Niccolo Machiavelli, *Księżę*, przeł. W. Rzymowski, Wrocław 1980 (BN II, 159).
- Tomasz Morus, *Utopia*, przeł. K. Abgarowicz, Lublin 1993.
- Michel de Montaigne, *Próby*, przeł. T. Żeleński (Boy), t. 1-3, Warszawa 1985.
- Francesco Petrarca, *Wybór pism*, oprac. K. Morawski, Wrocław 1983 (BN II, 206).
- Francesco Petrarca, *Drobne wiersze włoskie (Rerum vulgarium fragmenta)*, red. P. Salwa, Gdańsk 2006.
- François Rabelais, *Gargantua i Pantagruel*, przeł. T. Żeleński (Boy), t. 1-2, Warszawa 1988.
- Pierre Ronsard, *Poezje*, przeł. L. Staff [i in.], oprac. A. Sandauer, Warszawa 1965 – *Sonety do Marii*.

Podstawowe podręczniki i słowniki

- Adam Karpiński, *Renesans*, Warszawa 2007.
- Janusz Pelc, *Literatura renesansu w Polsce*, Warszawa 1994 i nast.
- Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze – Renesans – Barok)*, red. T. Michałowska, B. Otwinowska, E. Sarnowska-Temeriusz, Wrocław 1998.
- Jerzy Ziomek, *Renesans*, Warszawa 1995.
- Jerzy Ziomek, *Literatura Odrodzenia*, Warszawa 1987.

Opracowania

- Claude Backvis, *Szkice o kulturze staropolskiej*, oprac. A. Biernacki, Warszawa 1975 – studia o Mikołaju z Hussowa i Andrzeju Krzyckim, *Nurt utopijny w Polsce w dobie renesansu*.
- Józef Budzyński, *Horacjanizm w liryce polsko-łacińskiej renesansu i baroku*, Wrocław 1985.
- Eugenio Garin, *Filozofia odrodzenia we Włoszech*, przeł. K. Żaboklicki, Warszawa 1969.
- Jan Kochanowski. *Interpretacje*, oprac. J. Błoński, Kraków 1989.
- Jan Kochanowski. *Z dziejów badań i recepcji twórczości*, oprac. M. Korolko, Warszawa 1980 – W. Borowy, *Kamienne rękawiczki*; S. Graciotti, *Fraszki i „Fraszki”*; M. Hartleb, *Nagrobek Urszulki*.
- Mirosław Korolko, *O prozie „Kazań sejmowych” Piotra Skargi*, Warszawa 1971.
- Roman Krzywy, *Sztuka wyborów i dar inwencji. Studium o strukturze gatunkowej Jana Kochanowskiego*, Warszawa 2008.
- Julian Krzyżanowski, *Romans polski wieku XVI*, Warszawa 1962.
- Teresa Michałowska, *Poetyka i poezja. Studia i szkice staropolskie*, Warszawa 1982.
- Mikołaj Rej w pięćsetlecie urodzin. Studia literaturoznawcze*, red. J. Sokolski, M. Cieński, A. Kochan, Wrocław 2007.
- Mikołaj Rej – w pięćsetlecie urodzin*, cz. 1-2, red. J. Okoń, Łódź 2005.
- Janusz Pelc, *Europejskość i polskość literatury naszego renesansu*, Warszawa 1984.

- Janusz Pelc, *Kochanowski. Szczyt renesansu w literaturze polskiej*, Warszawa 2001.
- Problemy literatury staropolskiej*, seria 1-3, oprac. J. Pelc, Wrocław 1972-1978.
- Wiktor Weintraub, *Rzecz czarnolesska*, Kraków 1977.
- Marta Wojtkowska-Maksymik, „*Gentiluomo cortigiano*” i „*dworzanin polski*”. *Dyskusja o doskonałości człowieka w „Il Libro del Cortigiano” Baldassarra Castiglione i w „Dworzanie polskim” Łukasza Górnickiego*, Warszawa 2007.

3. Literatura baroku

Teksty polskie – lektury obowiązkowe

- Antologia literatury sowizdrzalskiej XVI i XVII wieku*, oprac. S. Grzeszczuk, Wrocław 1985 (BN I, 186) – *Wyprawa plebańska; Peregrynacja Maćkowa; fraszki Jana z Kijana*.
- Dramaty staropolskie*, t. 4, oprac. J. Lewański, Warszawa 1961 – tu: P. Baryka, *Z chłopca król*.
- Sebastian Grabowiecki, *Rymy duchowne*, wyd. K. Mrowcewicz, Warszawa 1996 (BPS, t. 5) – z Setnika pierwszego: I, II, III, XXV, XXXIa, XXXIII; z Setnika wtórego: I-VI.
- Wespazjan Kochowski, *Utwory poetyckie*, oprac. M. Eustachiewicz, Wrocław 1991 (BN I, 92) – *Niepróżnujące próżnowanie; Psalmodia polska*.
- Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Poezje zebrane*, t. 1, wyd. A. Karpiński, *Adverbia moralia* w oprac. M. Mejora, Warszawa 1995 – *Tobiasz wyzwolny, Adverbia moralia* (adverbium I i II).
- Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Rozmowy Artaksesa i Ewandra*, wyd. J. Dąbkowska-Kujko, Warszawa 2006 (BPS, t. 32) – *Rozmowa pierwsza, Rozmowa trzecia, Rozmowa dziesiąta, Rozmowa dwanaście*.
- Kasper Miaskowski, *Zbiór rytmów*, wyd. A. Nowicka-Jeżowa, Warszawa 1995 (BPS, t. 3) – *Elegia pokutna do Naświętszej Panny, Rozmowa Panienki z Śmiercią, Na śklenicę malowaną, Waleta włoszczonowska, Mięsopest polski*.
- Hieronim Morsztyn, *Światowa rozkosz*, oprac. A. Karpiński, Warszawa 1995 (BPS, t. 1).
- Jan Andrzej Morsztyn, *Wybór poezji*, oprac. W. Weintraub, Wrocław 1988 lub wyd. nast. (BN I 257) – *Kanikuła, Lutnia, Pokuta w kwartanie*.
- Jan Andrzej Morsztyn, *Utwory zebrane*, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1971 – *Torquata Tassa Amintas; Psyche*.
- Zbigniew Morsztyn, *Wybór wierszy*, oprac. J. Pelc, Wrocław 1975 (BN I, 215) – *Votum, Myśl ludzka, Pieśń ucisku, Treny żałosne, Emblemata*: 2, 12, 17, 29, 38, 41, 44, 49, 102, 113.
- Krzysztof Opaliński, *Satyry*, oprac. L. Eustachiewicz, Wrocław 1953 lub wyd. nast. (BN I, 147) – *Przedmowa*, księga I.
- Łukasz Opaliński, *Wybór pism*, oprac. S. Grzeszczuk, Wrocław 1959 (BN I, 174) – *Poeta nowy; Coś nowego...*
- Jan Chryzostom Pasek, *Pamiętniki*, oprac. W. Czapliński, Wrocław 1979 lub wyd. nast. (BN I, 62).
- Poeci polskiego baroku*, t. 1, oprac. J. Sokołowska, K. Żukowska, Warszawa 1965 – D. Naborowski.
- Wacław Potocki, *Wiersze wybrane*, oprac. S. Grzeszczuk, J. S. Gruchała, Wrocław 1992 (BN I, 19) – *Transakcja wojny chocimskiej; Ogród, ale nie plewiony; Moralia*.
- Maciej Kazimierz Sarbiewski, *O poezji doskonałej, czyli Wergiliusz i Homer*, przeł. M. Plezia, Wrocław 1954 – księga I, rozdział 1; księga II, rozdział 1 i 3.

- Maciej Kazimierz Sarbiewski, *Wykłady poetyki*, przeł. S. Skimina, Wrocław 1958 – *O poincie i dowcipie*, rozdziały: 1 i 2.
- Maciej Kazimierz Sarbiewski, *Liryki oraz Droga rzymska i fragment Lechiady*, przeł. T. Karyłowski, oprac. M. Korolko przy współudziale J. Okonia, Warszawa 1980 – księga II.
- Kasper Twardowski, *Lekcje Kupidynowe*, oprac. R. Grześkowiak, Warszawa 1997 (BPS, t. 7).
- Samuel ze Skrzypny Twardowski, *Nadobna Paskwalina*, oprac. J. Okoń, Wrocław 1980 (BN I, 87) lub oprac. J. Ślaski, Warszawa 1983.
- Torquato Tasso – Piotr Kochanowski, *Gofred albo Jeruzalem wyzwolona*, oprac. S. Grzeszczuk, Warszawa 1968 – pieśń I-IV, XVI.
- Szymon Zimorowic, *Roksolanki*, oprac. L. Ślękowa, Wrocław 1983 (BN I, 73) lub: *Roksolanki*, oprac. R. Grześkowiak, Warszawa 1999 (BPS, t. 13) – *Ukochanym oblubieńcom*, *Dziewostąb*, chór trzeci.
- Józef Bartłomiej Zimorowic, *Sielanki nowe ruskie*, oprac. L. Szczerbicka-Ślęk, Wrocław 1999 (BN I, 287) – *Obmowa*, *Trużenicy*, *Kozaczyzna*.

Teksty polskie – lektury zalecane

- Józef Baka, *Poezje*, oprac. A. Czyż i A. Nawarecki, Warszawa 1986 lub wyd. nast.
- Dramaty staropolskie*, oprac. J. Lewański, t. 4-6, Warszawa 1961-1963 – z tomu 4: Piotr Baryka, *Z chłopu król*; Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Ermida*.
- Jędrzej Kitowicz, *Opis obyczajów za panowania Augusta II*, wstęp M. Dernałowicz, Warszawa 1985 i nast.
- Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Poezje zebrane*, oprac. A. Karpiński, t. 1-2, Warszawa 1995 – *Eklezyjastes*; *Decymka myśli świętych*.
- Kasper Miaskowski, *Zbiór rytmów*, oprac. A. Nowicka-Jeżowa, Warszawa 1995 (BPS, t. 3).
- Stanisław Morsztyn, *Smutne żale po utraconych dzieciach*, oprac. D. Chemperek, R. Krzywy, Warszawa 2007 (BDLPiO, t. 2).
- Samuel Twardowski, *Dafnis drzewem bobkowym*, oprac. J. Okoń, Wrocław 1976 (BN I, 227).
- Samuel Twardowski, *Pałac Leszczyński*, wydał R. Krzywy, Warszawa 2002 (BPS, t. 24).
- Jan Sobieski, *Listy do Marysienki*, oprac. L. Kukulski, t. 1-2, Warszawa 1973.
- Staropolska poezja ziemiańska*, oprac. J.S. Gruchała i S. Grzeszczuk, Warszawa 1988.
- Kasper Twardowski, *Łódź młodzi z nawałności do brzegu płynąca*, oprac. R. Grześkowiak, Warszawa 1998 (BPS, t. 11).
- Wysoki umysł w dolnych rzeczach zawikłany. Antologia polskiej poezji metafizycznej epoki baroku*, oprac. K. Mrowcewicz, Warszawa 1993.
- Stanisław Żółkiewski, *Początek i progres wojny moskiewskiej*, oprac. J. Maciszewski, Warszawa 1966 lub: Stanisław Żółkiewski, *Początek i progres wojny moskiewskiej*, oprac. A. Borowski, Kraków 1988

Teksty obce

- Antologia angielskiej poezji metafizycznej XVII stulecia*, oprac. S. Barańczak, Warszawa 1991.
- Pedro Calderon, *Życie snem*, przeł. E. Boye, Wrocław 1956 (BN II, 102).
- Pierre Corneille – Jan Andrzej Morsztyn, *Cyd albo Roderyk*, oprac. A. Karpiński i A. Stepnowski, Warszawa 1999 (BPS, t. 16).
- Jean de La Bruyere, *Charaktery*, przeł. A. Tatarkiewicz, wstęp R. Barthes, Warszawa 1965.

- Miguel de Cervantes Saavedra, *Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy*, przeł. A. L. i Z. Czerny, t. 1-2, Warszawa 1986.
- François de La Rochefoucauld, *Maksymy i rozważania moralne*, przeł. T. Żeleński (Boy), Warszawa 1977.
- Jean de La Fontaine, *Bajki*, przeł. S. Komar, wstęp L. Łopatyńska, Wrocław 1954 (BN II, 60) lub inne wydanie.
- Giambattista Marino, *Adon*, przeł. Anonim, oprac. L. Marinelli i K. Mrowcewicz, Rzym – Warszawa 1993.
- John Milton, *Raj utracony*, przeł. M. Słomczyński, Warszawa 1986.
- Moliere, *Dzieła*, przeł. T. Żeleński (Boy), t. 1-3, Warszawa 1988 – *Świętoszek; Skąpiec*.
- Blaise Pascal, *Mysli*, przeł. T. Żeleński (Boy), oprac. M. Tazbir, Warszawa 1989 i nast.
- Jean Baptiste Racine, *Andromacha. Berenika. Fedra*, oprac. B. Sosień, Wrocław 1997 (BN II, 242) – *Fedra*, przeł. A. Międzyrzecki.
- Cesare Ripa, *Ikonologia*, przeł. I. Kania, Kraków 1998 lub wyd. nast.
- William Shakespeare, *Burza. Zimowa opowieść*, przeł. S. Barańczak, Poznań 1991 – *Burza*.
- William Shakespeare, *Hamlet, książę Danii*, przeł. S. Barańczak, Poznań 1990.
- William Shakespeare, *Król Lear*, przeł. S. Barańczak, Poznań 1991.
- William Shakespeare, *Sen nocy letniej, Kupiec wenecki*, przeł. S. Barańczak, Poznań 1992 – *Sen nocy letniej*.
- William Shakespeare, *Sonety*, przeł., wstęp i oprac. S. Barańczak, Poznań 1996.
- Św. Ignacy Loyola, *Ćwiczenia duchowne*, przeł. M. Bednarz, Kraków 1993 i nast.
- Św. Teresa z Avila, *Dzieła*, przeł. H. Kossowski, t. 2, Kraków 1962 i nast. – *Twierdza wewnętrzna*.
- Św. Jan od Krzyża, *Dzieła*, przeł. B. Smyrak, Kraków 1986 lub wyd. nast. – *Noc ciemna; Żywy płomień miłości*.

Podstawowe podręczniki i słowniki

- Czesław Hernas, *Barok*, Warszawa 1973 lub wyd. nast.
- Czesław Hernas, *Literatura baroku*, Warszawa 1995.
- Janusz Pelc, *Barok – epoka przeciwieństw*, Warszawa 1993.
- Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze – Renesans – Barok)*, red. T. Michałowska, B. Otwinowska, E. Sarnowska-Temeriusz, Wrocław 1998.

Opracowania

- Claude Backvis, *Renesans i barok w Polsce. Studia o kulturze*, oprac. H. Dziechcińska, E. J. Głębicka, Warszawa 1993.
- Claude Backvis, *Szkice o kulturze staropolskiej*, oprac. A. Biernacki, Warszawa 1975.
- Claude Backvis, *Panorama poezji polskiej okresu baroku*, t. 1-2, red. naukowa A. Nowicka-Jeżowa, R. Krzywy, Warszawa 2003.
- Jan Błoński, *Mikołaj Sęp-Szarzyński a początki polskiego baroku*, Kraków 1967 lub wyd. nast.
- Stanisław Grzeszczuk, *Błazeńskie zwierciadło. Rzecz o humorystyce sowizdrzalskiej XVI i XVII wieku*, Kraków 1970.
- Adam Karpiński, *Staropolska poezja ideałów ziemiańskich*, Wrocław 1983.
- Tibor Klaniczay, *Renesans, manieryzm, barok*, oprac. J. Ślaski, Warszawa 1986.
- Alina Nowicka-Jeżowa, *Sarmaci i śmierć. O staropolskiej poezji żałobnej*, Warszawa 1992.

- Janusz Pelc, *Słowo i obraz. Na pograniczu literatury i sztuk plastycznych*, Kraków 2002.
- Roman Pollak, „Goffred” Tassa – Kochanowskiego, Wrocław 1973.
- Marek Prejs, *Poezja późnego baroku. Główne kierunki przemian*, Warszawa 1989.
- Alojzy Sajkowski, *Barok*, Warszawa 1987.
- Jacek Sokolski, *Staropolskie zaświaty. Obraz piekła, czyśćca i nieba w renesansowej i barokowej literaturze polskiej wobec tradycji średniowiecznej*, Wrocław 1991 lub wyd. nast.
- Jadwiga Sokołowska, *Dwie nieskończoności. Szkice o literaturze barokowej Europy*, Warszawa 1978.
- Jadwiga Sokołowska, *Spory o barok. W poszukiwaniu modelu epoki*, Warszawa 1971.
- Ludwika Szczerbicka-Slęk, *W kręgu Klio i Kaliope. Staropolska epika historyczna*, Wrocław 1973.
- Krystyna Targosz, *Teatr dworski Władysława IV*, Kraków 1965.

4. Literatura oświecenia

Teksty polskie – lektury obowiązkowe

- Wojciech Bogusławski, *Cud albo Krakowiaki i Górale*, oprac. M. Klimowicz, Wrocław 2005 (BN I, 162).
- Franciszek Ksawery Dmochowski, *Sztuka rymotwórcza*, oprac. S. Pietraszko, Wrocław 1956 (BN I, 158).
- Alojzy Feliński, *Barbara Radziwiłłówna*, [w:] *Polska tragedia neoklasycystyczna*, oprac. D. Ratajczak, Wrocław 1988 (BN I, 260)
- Jakub Jasiński, *Poezje wybrane*, oprac. A. Guzek, Warszawa 1982.
- Franciszek Karpiński, *Poezje wybrane*, oprac. T. Chachulski, Wrocław 1997 (BN I, 89) lub: *Poezje wybrane*, oprac. A. Guzek, Warszawa 1972.
- Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Wiersze wybrane*, oprac. A. Guzek, Warszawa 1981 lub: Franciszek Dionizy Kniaźnin, *Wybór poezji*, oprac. W. Borowy, Wrocław 1984 (BN I, 129).
- Ignacy Krasicki, *Wybór liryków*, oprac. S. Graciotti, Wrocław 1985 (BN I, 252).
- Ignacy Krasicki, *Bajki*, oprac. Z. Goliński, Wrocław 1975 (BN I, 220).
- Ignacy Krasicki, *Satyry i listy*, oprac. J. Pokrzywniak, Wrocław 1988 (BN I, 162).
- Ignacy Krasicki, *Myszeidos pieśni X*, oprac. J. Maślanka, Wrocław 1982 (BN I, 224).
- Ignacy Krasicki, *Monachomachia*, [w:], tenże, *Monachomachia i Antymonachomachia*, oprac. Z. Goliński, Wrocław 1977 lub wyd. nast. (BN I, 197).
- Ignacy Krasicki, *Mikołaja Doświadczńskiego przypadki*, oprac. M. Klimowicz, Wrocław 1975 lub wyd. nast. (BN I, 41).
- Adam Naruszewicz, *Liryki wybrane*, oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1964.
- Adam Naruszewicz, *Satyry*, oprac. S. Grzeszczuk, Wrocław 1962 (BN I, 179).
- Jan Potocki, *Rękopis znaleziony w Saragossie*, przeł. E. Chojecki, oprac. L. Kukulski, t. 1-2, Warszawa 1976 lub inne wyd.
- Julian Ursyn Niemcewicz, *Powrót posła*, oprac. Z. Skwarczyński, Wrocław 1983 (BN I, 4).
- Stanisław Trembecki, *Wiersze wybrane*, oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1965.
- Stanisław Trembecki, *Sofijówka*, wydał J. Snopek, Warszawa 2000 (BPPO, t. 1).
- Tomasz Kajetan Węgierski, *Wiersze wybrane*, oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1974.

Tomasz Kajetan Węgierski, *Organy*, oprac. J. W. Gomulicki, Warszawa 1956 lub: *Organy. Poema heroikomiczne*, wyd. A. Norkowska, Warszawa 2007 (BPPO, t. 7).
Maria Wirtemberska, *Malwina, czyli domyślność serca*, oprac. W. Billip, Warszawa 1978.
Franciszek Zabłocki, *Fircyk w zalotach*, oprac. J. Pawłowiczowa, Wrocław 1969.
Franciszek Zabłocki, *Sarmatyzm*, oprac. L. Biernacki, Wrocław 1951 (BN I, 115) lub inne wyd.
Świat poprawiać - zuchwałe rzemiosło. Antologia poezji polskiego oświecenia, oprac. T. Kostkiewiczowa i Z. Goliński, Warszawa 1981 (lub. nowsze wydanie) – Kajetan Koźmian, Ludwik Osiński.

Teksty polskie – lektury zalecane

Konstancja Benisławska, *Pieśni sobie śpiewane*, oprac. T. Chachulski, Warszawa 2000 (BPPO, t. 2).
Franciszek Bohomolec, *Komedie*, oprac. J. Kott, t. 2, Warszawa 1960.
Drama mieszczańska, oprac. J. Pawłowiczowa, Warszawa 1955.
Franciszek Karpiński, *Historia mojego wieku i ludzi, z którymi żyłem*, oprac. R. Sobol, Warszawa 1987.
Komedia obyczajowa warszawska, oprac. Z. Wołoszyńska, t. 1-2, Warszawa 1960.
Kajetan Koźmian, *Pamiętniki*, oprac. A. Kopacz i in., t. 1-3, Wrocław 1972.
Kajetan Koźmian, *Ziemiaństwo polskie*, oprac. P. Żbikowski, Kraków 2000.
Michał Dymitr Krajewski, *Podolanka*, oprac. I. Łossowska, Warszawa 1992.
Michał Dymitr Krajewski, *Pani Podczaszyna*, oprac. I. Łossowska, Warszawa 1991.
Michał Dymitr Krajewski, *Wojciech Zdarzyński życie i przypadki swoje opisujący*, wstęp i oprac. I. Łossowska, Warszawa 1998.
Ignacy Krasicki, *Rozmowy zmarłych*, oprac. Z. Libera, Warszawa 1987.
Ignacy Krasicki, *O języku ojczystym, teatrze i edukacji. Wybór z „Monitora” 1765-1772*, oprac. J. Rudnicka, Olsztyn 1995.
Ignacy Krasicki, *Pisma wybrane*, oprac. Z. Goliński, M. Klimowicz, R. Wołoszyński, red. T. Mikulski, t. 4, Warszawa 1954 – *Historia*.
Ignacy Krasicki, *Pan Podstoli*, oprac. K. Stasiewicz, Olsztyn 1994.
Literatura barska. Antologia, oprac. J. Maciejewski, Wrocław 1976 (BN I, 108).
Zdzisław Libera, *Poezja polska XVIII wieku. Antologia*, Warszawa 1976.
Zdzisław Libera, *Poezja polska 1800–1830. Antologia*, Warszawa 1984.
Polska epopeja klasycystyczna. Antologia, oprac. R. Dąbrowski, Kraków 2001.
Polski romans sentymentalny, oprac. A. Witkowska, Wrocław 1971 (BN I, 206).
Jan Potocki, *Parady*, przeł. J. Modrzejewski, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1966.
Jan Potocki, *Podróże*, oprac. L. Kukulski, Warszawa 1959.
Fryderyk Skarbek, *Pan starosta*, oprac. M. Ludziński, Warszawa 1951.
Teatr Narodowy 1765-1794, red. J. Kott, oprac. J. Jackl i in., Warszawa 1967.
Julian Ursyn Niemcewicz, *Dwaj panowie Sieciechowie. Powieść*, oprac. J. Dihm, Wrocław 1950 (BN I, 135) lub inne wyd.
Elżbieta Z. Wichrowska, *Antologia poezji masonskiej*, Warszawa 1995.
Jan Paweł Woronicz, *Pisma wybrane*, oprac. M. Nesteruk i Z. Rejman, Warszawa 1993.
Teatr jezuicki XVIII i XIX wieku w Polsce, wyd. I. Kadulka, Gdańsk 1997.
Julian Ursyn Niemcewicz, *Pamiętniki czasów moich*, oprac. J. Dihm, t. 1-2, Warszawa 1957.
Józef Wybicki, *Poezje wybrane*, oprac. A. Guzek, Warszawa 1982 – wybór.

Wokół „Doświadczyńskiego”. *Antologia romansu i powieści*, wybór i oprac. J. Jackl, Warszawa 1969.

Franciszek Zabłocki, *Król w kraju rozkoszy*, oprac. J. Pawłowiczowa, Wrocław 1973 (BN I, 214).

Teksty obce

Denis Diderot, *Kubuś Fatalista i jego pan*, przeł. T. Żeleński (Boy), wstęp M. Cieński, oprac. M. Cieński i E. Skibińska-Cieńska, Wrocław 1997.

Denis Diderot, *Kuzynek mistrza Rameau*, przeł. L. Staff, Warszawa 1979.

Donatien Alphonse Francois de Sade, *Justyna czyli nieszczęścia cnoty*, przeł. M. Bratuń, Łódź 1987.

Daniel Defoe, *Przypadki Robinsona Cruzoe*, tłum. anonimowe, Warszawa 1971.

Pierre de Beaumarchais, *Wesele Figara*, przeł. T. Żeleński (Boy), Warszawa 1959.

Encyklopedia albo słownik rozumowany nauk, sztuk i rzemiosł, przeł. i oprac. E. Rzadkowska, Wrocław 1952 (BN II, 73).

Henry Fielding, *Dzieje przygód Józefa Andrews...*, przeł. M. Kornilowicz, oprac. Z. Sinko, Wrocław 1987 (BN II, 219).

Johann Wolfgang Goethe, *Cierpienia młodego Wertera*, przeł. i oprac. O. Dobijanka-Witczakowa, Wrocław 1975 lub wyd. nast. (BN II, 75).

James Macpherson, *Pieśni Osjana*, przeł. S. Goszczyński, oprac. J. Strzelecki, Wrocław 1980 (BN II, 202).

Lawrence Sterne, *Podróż sentymentalna*, przeł. A. Glinczanka, oprac. Z. Sinko, Wrocław 1973 (BN II, 174).

Emanuel Swedenborg, *O niebie i piekle*, przeł. D. Kielczyk, oprac. B. Smoleń, Warszawa 1993 – wybór.

Jonathan Swift, *Podróże do wielu odległych narodów świata... przez Gullivera...*, przeł. M. Słomczyński, Kraków 1982 – wybór.

Jean Jacques Rousseau, *Nowa Heloiza*, przeł. i oprac. E. Rzadkowska, Wrocław 1962.

Jean Jacques Rousseau, *Wyznania*, przeł. T. Żeleński (Boy), t. 1-2, Warszawa 1978.

Jean Jacques Rousseau, *Emil, czyli o wychowaniu*, przeł. W. Husarski, t. 1-2, Wrocław 1955.

Voltaire, *Kandyd, czyli optymizm*, przeł. T. Żeleński (Boy), Warszawa 1993.

Voltaire, *Traktat o tolerencji napisany z powodu śmierci Jana Calasa*, przeł. Z. Ryłko i A. Sowiński, Warszawa 1988.

Podstawowe podręczniki i słowniki

Mieczysław Klimowicz, *Literatura Oświecenia*, Warszawa 1995.

Mieczysław Klimowicz, *Oświecenie*, Warszawa 1998.

Teresa Kostkiewiczowa, *Klasycyzm, sentymentalizm, rokoko. Szkice o prądach literackich polskiego Oświecenia*, Warszawa 1975.

Słownik literatury polskiego oświecenia, red. T. Kostkiewiczowa, Wrocław 1996 lub wyd. nast.

Jerzy Snopek, *Oświecenie. Szkic do portretu epoki*, Warszawa 1999.

Opracowania

Wacław Borowy, *O poezji polskiej w wieku XVIII*, Warszawa 1973 – wybór.

Marcin Cieński, *Pamiętnikarstwo polskie XVIII wieku*, Wrocław 1974.

- Czytanie Naruszewicza. Interpretacje*, red. T. Chachulski, Wrocław 2000.
- Paul Hazard, *Myśl europejska w XVIII wieku. Od Monteskiusza do Lessinga*, przeł. H. Suwała, Warszawa 1972 – wybór.
- Teresa Kostkiewiczowa, *Horyzonty wyobraźni. O języku poezji czasów Oświecenia*, Warszawa 1984.
- Teresa Kostkiewiczowa, *Polski wiek światła. Obszary swoistości*, Wrocław 2002.
- Zdzisław Libera, *Oświecenie*, Warszawa 1981.
- Zdzisław Libera, *Problemy polskiego Oświecenia. Kultura i styl*, Warszawa 1969 – wybór.
- Zdzisław Libera, *Rozważania o wieku tolerancji, rozumu i gustu. Szkice o XVIII stuleciu*, Warszawa 1994.
- Zdzisław Libera, *Życie literackie w Warszawie w czasach Stanisława Augusta*, Warszawa 1971.
- Anna Nasiłowska, *Poezja opisowa Stanisława Trembeckiego*, Wrocław 1990.
- Stanisław Pietraszko, *Doktryna literacka polskiego klasycyzmu*, Wrocław 1966.
- Pisarze polskiego Oświecenia*, oprac. T. Kostkiewiczowa i Z. Goliński, t. 1-3, Warszawa 1993-1996.
- Zbigniew Goliński, *Ignacy Krasicki*, Warszawa 1979 lub: Paul Cazin, *Księżę biskup warmiński Ignacy Krasicki*, przeł. M. Mroziński, oprac. Z. Goliński, Olsztyn 1986.
- Jan T. Pokrzywniak, *Ignacy Krasicki*, Warszawa 1993.
- Problemy kultury literackiej polskiego Oświecenia*, red. T. Kostkiewiczowa, Wrocław 1978.
- Problemy literatury polskiej okresu Oświecenia*, red. Z. Goliński, seria 1-2, Wrocław 1973-1977.
- Ryszard Przybylski, *Klasycyzm, czyli prawdziwy koniec Królestwa Polskiego*, Warszawa 1983 – wybór.
- Zofia Rejman, *Świadomość literacka polskiego Oświecenia. Wybrane problemy*, Warszawa 2005.
- François Rosset, Dominique Triaire, *Jan Potocki. Biografia*, przeł. A. Wasilewska, Warszawa 2006.
- Zofia Sinko, *Powiaśka w Oświeceniu stanisławowskim*, Wrocław 1992.
- Zofia Sinko, *Powieść zachodnioeuropejska w kulturze polskiego Oświecenia*, Wrocław 1968.
- Jerzy Snopek, *Objawienie i Oświecenie. Z dziejów libertynizmu w Polsce*, Wrocław 1986.
- Ewa Szary-Matywiecka, „*Malwina*”, czyli głos i pismo w powieści, Warszawa 1994.
- Roman Wołoszyński, *Ignacy Krasicki. Utopia i rzeczywistość*, Wrocław 1970.
- Wacław Woźnowski, *Bajka w literaturze polskiego Oświecenia*, Warszawa 1974.
- Piotr Żbikowski, *Klasycyzm postanisławowski*, Warszawa 1984 lub wyd. nast.